

## 1.2 OPREDELITVE OSNOVNIH POJMOV V TURIZMU

- Zakaj je nujno poznati osnovne pojme v turizmu in njihove definicije?
- Kateri so najpomembnejši osnovni pojmi ali izrazi v T?

# Opredefinitev pojma TURIST

- Odkod izvor izraza turist?
- Ang. to tour
- Fra. tour
- Grand Tour                      tour -ist

- Izraz **turist** so prvič uporabili okoli leta 1800 v Angliji. „A Traveller is now-a-days called a Tourist!“
- **Najstarejša** zapisana **opredelitev** pojma turist je leta 1888 v Parizu: „Turisti se imenujejo popotniki, ki prepotujejo tuje dežele iz same radovednosti in brezdelja in napravijo neke vrste krožnega potovanja v deželah, katere običajno obiskujejo njihovi rojaki!“

(nanaša se na Angleže v Franciji, Švici in Italiji) – izraz zasmehovanja

# Pogoste spremembe definicij turistov

- Za potrebe statistike
- Najprej samo tujci

- UNWTO, 1964: pojem **obiskovalec**:  
potujejo izven domačega kraja za manj kot 12 mesecev, vendar ne zaradi poslov.
- Obiskovalci se delijo v 2 podskupini:
  - turisti (prenočijo)
  - in enodnevniki obiskovalci (izletniki).
- Domači in tuji

# Statistika pozna tudi pojem **potnik**

- Gre za vse osebe, ki prestopijo državno mejo ne glede na razlog (Ni le T motiv).
- Vsi, ki potujejo, so potniki, vendar vsi potniki niso turisti.

# Pogoji za T potovanje

- T motiv
- Denar
- Prosti čas
- Storitve (nematerialne dobrine)

- **Opredelitev turista v SLO**

- **SURS, 2003: „Turist** je oseba, ki v kraju zunaj svojega običajnega okolja prenoči vsaj eno noč v nastanitvenem objektu zaradi preživljanja prostega časa, sprostitve, poslov ali drugih razlogov, če ti niso opravljanje dejavnosti, zaradi katere prejme v obiskanem kraju plačilo!“



# Kako deli SLO statistika turiste?

- SURS deli **turiste** na tuje in domače.
- Tuji turist pride iz tujine in prenoči vsaj eno noč v nastanitvenem objektu.
- Domači turist je oseba s stalnim bivališčem v RS, ki v drugem kraju vsaj enkrat prenoči.

# Opredefinitev izraza TURIZEM

Izviral naj bi iz angleške in francoske besede „tour”  
oz. Grand Tour

Izraz **turizem** so prvič uporabili leta 1811 v  
časopisu Sporting Magazine v Angliji.

# Prva znanstvena definicija T

Josef Strander, Gradec 1917:

„Turizem je bivanje izven kraja stanega bivališča, povzročeno po svobodnem nagibu, v kolikor se s tem skuša zadostiti neki luksuzni potrebi!“

Kaj je v def. drugačnega od današnjega pojmovanja turizma?

Pomembna opredelitev turizma je iz leta 1942:

Walter Hunziker in Kurt Krapf:

„Turizem je splet odnosov in pojavov, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja tujcev v nekem kraju, v kolikor to ne povzroči stalne naselitve in ni povezano s pridobitno dejavnostjo!“

V čem je razlika od današnjega pojmovanja T?  
katero obliko T izključuje?

# Opredelitev zveze turističnih strokovnjakov **AIEST** iz 1971

- turizem je celota odnosov in pojavov, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja osebe v nekem kraju, v kolikor to bivanje ne povzroči stalne naselitve«.
- V čem je bistvena sprememba od def. iz leta 1942? Katero obliko T vključuje?

- **Opredelitev UNWTO:**

- „Turizem so aktivnosti, povezane s potovanjem in bivanjem oseb izven običajnega življenjskega okolja za najmanj 1 dan in ne več kot 1 leto zaradi zabave, poslov in drugih motivov!“

Katere osebe po def. UNWTO niso turisti?

V čem je problematičen slovenski izraz “enodnevniki”?

- Število definicij turizma je ogromno, toda nobena od njih ni popolna in zagotovo tudi ne dokončna.
- Zakaj?
- Zakaj se bo tudi v prihodnje def. T še spreminjala?

# Turizem je splet številnih dejavnosti

- Preplet številnih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti.
- T je gospodarski pojav, hkrati pa je tudi negospodarski, družbeni pojav
- Gospodarski in negospodarski učinki turizma
- Kateri so gospodarski učinki?
- Kateri so družbeni učinki?



# T obsega:

- družbeno-ekonomski pojav, ki ga povzroči začasna zapustitev stalnega bivališča
- turistični promet kot statistično registriran pojav v obliki števila prihodov, nočitev ali vstopov v državo
- gospodarsko in negospodarsko dejavnost, ki skrbi za zadovoljevanje določenih potreb

# Ali ima T po klasifikaciji dejavnosti samostojno področje? Zakaj?

- Ni eno področje
- T je zelo raznovrstna dejavnost
- Mednarodna statistična klasifikacija dejavnosti:
- sektor HoReCa/Ta (Hotels and similar establishments, restaurants, Cafes and bars and Travel Agencies)



# Slovenska Standardna klasifikacija dejavnosti (SKD) (sprem. 2008)

- področje I: Gostinstvo, kamor spadajo dejavnosti hotelov in podobnih obratov, dejavnost počitniških domov, kampov in drugih nastanitvenih obratov, točenje pijač, dejavnost menz in priprava ter dostava hrane (catering),
- področje H: Promet in skladiščenje, kamor spada dejavnost organizatorjev potovanj in turističnih agentov,
- področje R: kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti.

# Opredelitev pojma turistična destinacija

- veliko definicij
- vsem je skupno, da gre za zaokrožen geografski prostor s številnimi turističnimi produkti.



- geografski prostor, na katerem se nahajajo posamezne turistične zanimivosti, ki so cilj turističnih potovanj, hkrati pa vsebuje tudi infrastrukturo in storitve, ki jih turist potrebuje za bivanje

# Zakon o spodbujanju razvoja turizma iz leta 2003

- turistično območje je geografsko zaokroženo območje ene ali več občin, ki ponuja določen splet turističnih storitev oziroma integralni turistični proizvod, zaradi katerega ga turist izbere za svoj potovalni cilj.

# Opredelitev SURS

- turistični kraj je tisti kraj, ki nudi privlačne možnosti za bivanje, komunikacijske možnosti in receptivne možnosti.



# Delitev T krajev po SURS-u:

- Glavno mesto – Ljubljana
- Zdraviliški kraji
- Obmorski kraji
- Gorski kraji
- Drugi turistični kraji
- Drugi kraji.



## **Delitev T krajev po ekonomskih kriterijih:**

- Kraje z eno turistično sezono (obmorski ali zimski kraji, npr. Ankaran, Kanin)
- Kraje z dvema sezonama, ki imajo vsaj 2 različni privlačnosti, ki se pojavljata v različnih letnih časih (zlasti kraji, ki so turistično privlačni poleti in pozimi, npr. Kranjska Gora, Zreče)
- Kraje brez izrazite sezone (zdraviliški kraji, zgodovinska mesta...).

# 1.3 POGOJI ZA RAZVOJ TURISTIČNE DEJAVNOSTI

- Kateri so osnovni pogoji za nastanek, razvoj in obstoj T v določeni destinaciji?
- Kaj omogočajo ti pogoji?
- Ali morajo ti pogoji obstajati na strani T povpr. ali na strani T ponudbe?

- Omogočajo: odhod iz kraja bivanja in T dejavnost na destinaciji
- Obstajati morajo: na strani T povpr. (v kraju bivanja – izhodišče T tokov)
- Na strani T ponudbe (v ciljni T destinaciji)

## Odvisni so:

- zlasti od okolja, v katerem se turistična dejavnost razvija in značilnosti potencialnih turistov.

# Osnovni pogoji na strani turistične ponudbe:

- naravne danosti in klimatski pogoji
- kulturno-zgodovinska dediščina
- splošna in turistična infrastruktura (tudi prometna in komunikacijska dostopnost destinacije)
- T produkti
- promocija destinacije
- Varnost (vojne, bolezni...), image destinacije

# Osnovni pogoji na strani turističnega povpraševanja:

- Potrebe, ki so povezane s T (po rekreaciji, začasni spremembi okolja, nabiranju novih izkušenj in znanja, psihološki dejavniki (posnemanje drugih, vpliv medijev, strah...))
- turistični motivi (poslovni, zdravstveni, nakupovalni, verski, zabava...)
- prosti čas (popoldanski, vikend, študijske počitnice, letni dopust...)
- kupna moč potencialnih turistov